

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука
Факультет Дизайну
Кафедра соціогуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
діяльності
І.В. Петрова
(підпис) (ініціали, прізвище)
«1» вересня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГСЕ 02. Історія української культури**

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти «Бакалавр» (освітній рівень перший)
(перший (бакалаврський)/другий (магістерський))

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
(шифр і назва)

освітня програма «Декоративно-прикладне мистецтво»
(назва)

спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративно-прикладне
мистецтво та реставрація»
(шифр і назва)

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова/за вибором)

мова

викладання Українська
(українська/англійська)

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення освітньо-
професійної програми (для акредитованих ОПП та
акредитованих спеціальностей)

АБО

Керівник проектної групи (для ліцензованих
ОПП та ОПП, набір на які здійснюється вперше)

Осадча О.А.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри _
соціогуманітарних дисциплін _
(назва кафедри)

31.08__2023 № 1

Завідувач кафедри

Горобчук Б.Д.
(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія української культури» для здобувачів вищої освіти за першим освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр») за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративно-прикладне мистецтво та реставрація. – КДАДПМД ім. М. Бойчука. – 2023. – __24__с.

Розробник: Горобчук Богдан Дмитрович, доцент, завідувач кафедри соціогуманітарних дисциплін КДАДПМД ім. М. Бойчука

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри соціогуманітарних дисциплін

Робочу програму перевірено

Декан факультету _____ _____ Алла ДЯЧЕНКО
(підпис) (ініціали, прізвище)
31.08.2023

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної ради факультету ДПМ _____
(назва факультету)

Протокол засідання НМР факультету 31.08.2023 № 1

Голова НМР факультету _____ ДПМ _____

(підпис) Роман ПЕТРУК
(ініціали, прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Обов'язкова	
	Спеціальність (професійне спрямування): 023 «Образотворче мистецтво, декоративно-прикладне мистецтво та реставрація»	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _ (назва)		4-й	
	Загальна кількість годин – 90	Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4		7-й	
	Лекції		
	год. 22		
	Практичні		
	год. 8		
	Самостійна робота		
	год. 60		
	Індивідуальні завдання:		
Вид контролю: поточний, підсумковий.			
Форма контролю: Залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання - 30

для заочної форми навчання - 11

2. Мета та заплановані результати навчання

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є надання знань про духовну і матеріальну культуру українського народу. **Основними завданнями** курсу «Історія української культури» є: комплексний розгляд основного кола питань щодо формування культурології як наукової дисципліни; вивчення характерних рис сучасної вітчизняної культури; засвоєння специфіки української культури як складової частини світового культурного процесу; аналіз основних філософських концепцій культури; опанування студентами теоретичних принципів і понятійного апарату курсу та його використання в процесі навчання.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія української культури» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 8. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 9. Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

спеціальних (фахових, предметних):

ФК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметнопросторового та візуального середовища.

ФК 2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

ФК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

ФК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

ФК 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

ФК 8. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.

ФК 10. Здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.

ФК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

ФК 13. Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.

ФК 15. Здатність володіти основними закономірностями побудови тематичних орнаментально-декоративних композицій, враховуючи специфіку різних матеріалів і технік декоративного мистецтва; здатність використовувати знання щодо системи побудови мотивів українського орнаменту, вміння інтерпретувати його символіко-знакові графеми.

ФК 16. Здатність розуміти художньо-образну мову традиційного українського мистецтва, його фольклорну та міфопоетичну спадщину.

ФК 17. Здатність досліджувати та аналізувати тенденції розвитку світового сучасного мистецтва, новітніх художніх практик та експериментальних інновацій у сфері візуального мистецтва.

Програмні результати навчання, для формування яких використовується навчальна дисципліна:

ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН 14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ПРН 16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ПРН 18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

3. Передумови для вивчення дисципліни¹

№ з/п	Навчальні дисципліни, вивчені раніше
1.	Історія декоративно-прикладного мистецтва
2.	Історія зарубіжного мистецтва і архітектури
3.	Історія українського мистецтва і архітектури
N	

4. Очікувані результати навчання

Внаслідок вивчення модуля навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання:**

Знати:

- ці предмет, об'єкт та основні методологічні засади культурології;
- витоки української культури і її роль в формуванні свідомості українців в сьогоденні;
- історію становлення культурологічної думки;
- надбання та проблеми реалізації досягнень модерністської та постмодерністської культури.

Вміти:

- тлумачити та застосовувати поняття та визначення;
- аналізувати культурологічний матеріал відповідно до певної системи, оцінювати найважливіші події та явища історії української культури в контексті історії світової культури
- збирати фактичні дані, аналізувати й оцінювати їх допустимість, достовірність та достатність для прийняття правильних рішень;
- використовувати знання з історії української культури при осмисленні сучасних проблем культурного розвитку, формувати власну думку щодо поставлених проблем;
- знаходити й критично аналізувати потрібну інформацію з історії української культури; застосовувати набуті знання для прогнозування суспільних процесів.

---

¹ За винятком навчальних дисциплін 1 курсу 1 семестру

5. Програма навчальної дисципліни
5.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	у сьогото	у тому числі				у сьогото	у тому числі			
		лекції	практичні	інд. роб.	сам. роб.		лекції	практичні	інд. роб.	сам. роб.
1	2	3	4	6	7	8	9	10	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти культури. Історія української культури від найдавніших часів до кін. XVIII ст.										
Тема 1. Предмет та методи курсу «Історія української культури». Періодизація розвитку української культури	10	2	2		6					
Тема 2. Культура архаїчного суспільства. Стародавня культура протослов'ян та слов'ян	8	2			6					
Тема 3. Культура іранських племен Надчорномор'я та Київської Русі	10	2	2		6					
Тема 4. Українська культура доби ВКЛ та Речі Посполитої (XIV – перша половина XVII)	8	2			6					
Тема 5. Українська культура козацько-гетьманської доби в контексті європейської історії XVII – XVIII ст.	8	2			6					
Разом за змістовим модулем 1	44	10	4		30					
Змістовий модуль II. Українська культура у XIX ст. – на початку XXI ст.										
Тема 6. Розвиток	12	4	2		6					

української культури у ХІХ – на початку ХХ ст.									
Тема 7. Національно-культурне відродження в Україні та його знищення (1917-1939 рр.)	12	2	2		8				
Тема 8. Культура України у першій половині 40-х – у другій половині 80–х рр. ХХ ст.	12	2			8				
Тема 9. Культура незалежної України	10	4			8				
Разом за змістовим модулем 2	46	12	4		30				
Усього годин	90	22	8		60				
Вид контролю: Залік									

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекції – **22 год.**

Практичні – **8 год.**

Семінари –

Самостійна робота – **60 год**

5.2. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми, її анотація	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	<p>Тема 1. Предмет та методи курсу “Історія української культури”. Періодизація розвитку української культури</p> <p>Предмет, методи та завдання курсу “Історія української культури”.</p> <p>Проблема сутності культури в її історичному розвитку. Структура культури та її складові частини. Духовна культура як реалізація базових світоглядних парадигм, загальнокультурної категоріально-ціннісної системи. Форми суспільної свідомості та їх інтеграція поняттям “культура”. Матеріальна культура як сукупність предметних результатів людської діяльності та створене нею штучне середовище людського буття.</p> <p>Основні функції культури. Пізнавальна, інформативна функція: культура як акумулятор і ретранслятор суспільного досвіду. Культура як засіб соціалізації</p>	2	

	<p>людини, її формування як особистості. Комунікативна функція: мова як засіб спілкування і моделювання світу. Консолідує, інтегративна роль культури у суспільному житті. Культура як засіб художньо-естетичного, раціонально-наукового та прагматично-технічного освоєння і перетворення світу.</p> <p>Походження і основні етапи розвитку культури. Сучасний погляд на проблему антропосоціогінезу. Сутність культурної еволюції та її відмінність від біологічної. Генезис та етапи культурної еволюції. Виникнення мистецтва як унікального механізму культурної еволюції. Культурно–історичні епохи. Періодизація розвитку української культури.</p>		
2.	<p>Тема 2. Культура архаїчного суспільства. Стародавня культура протослов'ян та слов'ян</p> <p>Історико-географічні фактори розвитку української культури. Палеоліт, мезоліт, неоліт, бронза. Трипільська культура (IV – III тис. до н. е.), її характер і зміст. Побут, звичаї, спосіб життя трипільців. Стародавня культура протослов'ян та слов'ян. Джерела вивчення культури стародавніх слов'ян. Основні етапи розвитку стародавньої культури східних слов'ян. Релігійні вірування та міфологія східнослов'янських племен.</p>	2	
3.	<p>Тема 3. Культура іранських племен Надчорномор'я та Київської Русі</p> <p>Культура кочових народів України. Поселення і спосіб життя киммерійців (кін. II – поч. I тис. до н. е.). Прихід у Північне Причорномор'я скіфів. Скіфська культура. Її особливості, самобутність, зв'язки з культурою Передньої Азії і Кавказу. Мельгуновський скарб. Чортомлицький курган. Товста могила. Грецькі поселення у Північному Причорномор'ї (Херсонес, Ольвія, Тіра, Пантікапей), Боспорське царство. Вплив грецької культури на культуру скіфів. Сполука грецької і місцевої культури як своєрідна гілка античного мистецтва. Поява в Північному Причорномор'ї сарматських племен. Готи і гунни. Самобутній характер культури Київської Русі, її зміст і найважливіші риси. Побут, народні звичаї, обряди, скульптура, прикладне мистецтво. Господарство і духовна культура Київської Русі Зародження професійної культури. Язичництво і прийняття християнства. Синкретичний характер християнства</p>	2	

	<p>на Русі. Іконопис, фреска. Іконостас. Побутова культура, її народний характер, тісний зв'язок із працею, звичаями, укладом життя.</p> <p>Монументальне будівництво, світські будівлі і храми. Храм як синтез мистецтв. Культурні традиції Києва, Чернігова, Новгород-Сіверського, Галича.</p> <p>Література Русі, її провідні ідеї. Літописи. Нестор Літописець та Сильвестр. “Ізборник” Святослава. “Слово про закон і благодать” Іларіона. Климент Смолятич. “Слово о полку Ігоревім” – видатна культурна пам'ятка Київської Русі.</p> <p>Падіння Київської Русі. Суспільно-політична і культурна ситуація в Галичині та на Волині в XII – XIII століттях. Основні осередки соціального і культурного життя. Освіта і наука, архітектура і мистецтво. Культура та політичні зв'язки Галицько-Волинського князівства з іншими землями Стародавньої Русі.</p>		
4.	<p>Тема 4. Українська культура доби ВКЛ та Речі Посполитої (XIV – перша половина XVII)</p> <p>Нова етно-політична ситуація в Україні. Фактори розвитку культури (церква, козацтво, братства). Загальна характеристика української культури в перехідну епоху від середньовіччя до Нового часу. Греко-візантійські впливи. Неоплатонізм та ісихазм. І.Вишенський. Українська культура і тюркський світ. Вплив західноєвропейського Ренесансу на українську культуру. Українські латиномовні письменники. Ю.Дрогобич, П.Русин. Гуманізм творчості С.Оріховського.</p> <p>Люблінська унія. Католицький наступ на Схід. Український католицький патріотизм (І.Домбровський. “Дніпрові камені”). Латинська освіта. Брестська унія. Драматична доля греко-католицької церкви в українській історії та культурі. П.Скарга. І.Потій, Й.Рутський. Полемічна література (С.Зизаній, Х.Філалет, І.Вишенський). Дві тенденції в духовному житті: аскетизм (Й.Княгиницький, Й.Залізо, І.Вишенський) та діяльне громадське життя (братчики, К.Сакович, М.Смотрицький, К.Транквіліон). Їх світоглядні метаморфози як відображення межового характеру української культури.</p> <p>Запорізька Січ, її роль у відродженні і утвердженні</p>	2	

	<p>своєрідної культури українського народу. П.Конашевич-Сагайдачний. Братства. Реформаційна ідеологія братського руху. Ю.Рогатинець. Львівське та Київське братства. Початок друкарства: Ш.Фіоль, “Біблія” Ф.Скорини. Діяльність І.Федорова в Україні (“Апостол”, “Острозька Біблія”). Братська друкарня в Києві. Освіта. Братські школи. Острозький колегіум (Г.Смотрицький, К.Лукаріс). Києво-Могилянський колегіум (П.Могила). Орієнтація на західні зразки організації освіти. “Сім вільних мистецтв”. П.Алепський про освіту в Україні в XVII ст. Гуманітарні науки. “Граматики” церковнослов’янської мови (Л.Зизаній, М.Смотрицький). Церковнослов’янсько-українські “Словники” (Л.Зизаній, П.Беринда) Українські думи та історичні пісні. Літописання. Театр. Вертепна драма. Філософська думка. Аристотелівська філософська традиція в Києво-Могилянському колегіумі. Ренесансні впливи в архітектурі. Успенська церква у Львові, каплиця Трьох святих, вежа Корнякта. Скульптурний портрет. Будівництво храмів та фортець (Луцьк, Острог, Львів, Кам’янець-Подільський). Живопис, мозаїка, їх зміст і форми. Іконописні школи. Книжкова орнаментика. Рукописна спадщина. Скульптурні пам’ятки XIV –XVI ст. ст. Побутова культура України.</p>		
5.	<p>Тема 5. Українська культура козацько-гетьманської доби в контексті європейської історії XVII – XVIII ст. Національно-визвольна війна під проводом Б. Хмельницького та її значення для утвердження в культурі демократичних, гуманістичних елементів. Культурні процеси в Гетьманщині, на Слобідській Україні, Правобережжі та Східній Галичині. Консолідація української народності й зростання національної самосвідомості. Освіта. Початкові і братські школи, Києво-Братська колегія та Києво-Могилянська академія, їх роль у розвитку культури в Україні. Чернігівська, Харківська, Переяславська колегії. Гуманістичні тенденції в освіті. Освіта і наука. Діяльність Ф.Прокоповича, С.Максимовича, М.Козачинського. Художня література (І.Гізель, С.Климовський, М.Андрелла, І.Величківський), жанри проповіді, вірші на історичні теми, шкільна драма. Ляльковий театр,</p>	2	

	<p>вертеп. Світські сюжети у живописі. Культурні зв'язки України з Росією, Болгарією, Чехією, Молдавією та іншими країнами.</p> <p>Творчість народних митців: народні картини, образи козака-бандуриста (Мамає). Теми свободи в народній творчості. Виховання іконописців-граверів у Лаврській школі. Творчість художників А.Лосенка, Г.Левицького, В.Боровиковського. Портретний живопис, його особливості.</p> <p>Творчість Г.Сковороди, Я.Козельського, В.Капніста; засудження кріпацтва, таврування політичної тиранії. Теорія драми Ф.Прокоповича. Драми Г.Кониського, вірші Ганського.</p> <p>Будівництво монументальних громадських споруд на Чернігівщині, в Глухові, Белгороді. Комплекс споруд Почаївської лаври, ансамбль єзуїтського колегіуму в м. Кременці. Основні суперечності розвитку української культури цього часу.</p>		
Змістовий модуль 2. Українська культура у XIX ст. – на початку XXI ст.			
6.	<p>Тема 6. Розвиток української культури у XIX – на початку XX ст.ст.</p> <p>Творення української модерної нації. Посилення національно-визвольного руху і відміна кріпосного права. “Безбуржуазність” української культури. “Неповнота” вітчизняної культури як відображення неповноти класової структури української нації. Заснування Харківського (В.Каразін), Київського (М.Максимович) і Новоросійського (Одеського) університетів. Видатні вчені: математики М.Остроградський, В.Буняковський, філолог І.Срезневський, природознавець, історик і філолог М.Максимович, винахідник В.Каразін. “Енеїда” І.Котляревського – перший твір нової української літератури, написаний народною мовою. Творчість С.Гребінки, П.Гулака-Артемівського, Г.Квітки-Основ'яненка, П.Куліша, Т.Шевченка. Жінки-письменниці в Україні. Започаткування українського національного театру – М.Щепкін. Художня освіта в університетах, організація мистецьких класів у Ніжинському та Кременчуцькому ліцеях (творчість К.Павлова, К.Трутовського).</p> <p>Розвиток культури в пореформений період. Громадівський рух (В.Антонович). Творчість</p>	4	

	<p>І.Франка, Л.Українки, П.Мирного, Марка Вовчка, Ю.Федьковича, І.Нечуя-Левицького. Романтизм в літературі. Наступ царської реакції, заборона в школах та державних установах української мови, переслідування національної культури. Валуївський та Ємський укази.</p> <p>“Передвижники” (пересувні виставки) в Україні. Творчі зв’язки з Україною І.Рєпіна, В.Маковського, А.Куїнджі, М.Ярошенка, І.Айвазовського. Художня діяльність українських митців М.Кузнецова, М.Пимоненка, С.Світославського, П.Левченка, О.Мурашка. Утвердження української національної класики в живописі. Українські приватні художні школи. Монументальне мистецтво на Україні (пам’ятники, скульптурні твори). Розвиток заповідників (Софія Уманська, Калинівка, Тростянець, Олександрія, Асканія-Нова), паркова і помісна культура (Низи, Воздвиженське Сумської області). Розвиток професійного театру (М.Кропивницький). Драматургія М.Старицького, І.Тобілевича (Карпенка-Карого). Діяльність видатних акторів М.Заньковецької, П.Саксаганського.</p> <p>Наукові здобутки М.Драгоманова, філолога О.Потебні, фізика М.Авенаріуса, економіста М.Зібера. Київський, Львівський, Харківський університети і українська культура. Видатні відкриття в галузі природничих наук. Діяльність В.Вернадського, Д.Баталія, Д.Яворницького, Я.Степового. Внесок українців у географічну науку (І.Лисянський, М.Миклухо-Маклай, П.Булатович). Ідеологічне обґрунтування М.Грушевським нової концепції історії української нації. Філософська думка (київська школа, “неохристияни”). Проблеми розвитку української мови. “Словник української мови” Б.Грінченка.</p> <p>Українська преса. Активізація націоналістичного руху. Репресії в роки Першої світової війни. Традиційна (І.Нечуй-Левицький, Б.Грінченко) і модерністська (І.Франко, Л.Українка, М.Вороний) тенденції в українській культурі поч. ХХ ст.</p>		
7.	<p>Тема 7. Національно-культурне відродження в Україні та його занепад (1917-1939 рр.)</p> <p>Револьюційні процеси в Російській імперії і національно-визвольний рух в Україні. Державотворчі процеси та іноземна інтервенція. Центральна Рада, діяльність М.Грушевського, В.Винниченка,</p>	2	

С.Петлюри, С.Єфремова. Проголошення самостійності України. Вплив політичних процесів на культуру. Організація нової школи, відновлення видання книг, газет і журналів українською мовою. Гетьманат. Директорія. Падіння Української держави. “Розстріляне” Відродження. Політика “українізації”. Більшовизм і національна культура. Образотворче мистецтво і монументальна пропаганда. Мистецтво плакату. Творчість А.Петрицького, І.Іжакевича, Г.Світлицького, К.Костанді, В.Касіяна, О.Довженка. Народноетнографічний стиль та небароко. Спорудження клубів і будинків культури. Архітектура промислового будівництва (Дніпровська ГЕС, забудова Великого Запоріжжя, реконструкція Харкова, Донецька, урядові будови в Києві). Відображення в культурі процесу “соціалістичного будівництва”. Творчі об’єднання і товариства (імені Костанді, “Гарт”, АРМУ – асоціація революційного мистецтва України, АХЧУ – Асоціація художників червоної України, “бойчукісти” та інші). Народження та розвиток кіномистецтва (творчість Л.Чардиніна, Г.Стабового, О.Довженка, А.Кордюмова). “Земля” О.Довженка. Одеська та Київська кіностудії, Розвиток української літератури (М.Хвильовий, В.Винниченко, В.Сосюра, М.Рильський, П.Тичина, В.Блакитний). Український літературний Ренесанс. “Хуторянство” і модернізм. “Азіатський Ренесанс” М.Хвильового. Перший наступ сталінщини (1927 – 1932) проти української культури. Суперечливі умови розвитку української культури на межі 20-х – 30-х років. Український націонал-комунізм (М.Скрипник, О.Шумський). Утвердження в політичному житті тоталітаризму, його ознаки. Пошуки діячами культури нових форм і засобів відображення життя українського народу. Трагічні сторінки і доля О.Вишні, О.Довженка, І.Микитенка. Самогубство М.Хвильового, М.Скрипника. Директивне утвердження нового методу творчості. “Соціалістичний реалізм”. Організація Спілки письменників України. Розвиток театру. Традиції театру “Березіль”, розправа над Л.Курбасом. Образотворче мистецтво та архітектурне будівництво. Художні виставки, “агітаційне” мистецтво,

	однобічний характер популяризації духовної культури минулого українського народу. Антирелігійна кампанія.		
8.	<p>Тема 8. Культура України у першій половині 40-х – у другій половині 80-х рр. ХХ ст.</p> <p>Радянсько-німецька війна 1941 – 1945 рр. Знищення багатьох культурних пам’яток України. Література і мистецтво в роки війни. “Україна в огні” О.Довженка. Література та кінопубліцистика.</p> <p>Післявоєнна відбудова в долі української культури. Боротьба з “буржуазним” націоналізмом.</p> <p>Лисенківщина. Мові переслідування митців у 1949 році, репресії та арешти. Хрущовська “відлига” наприкінці 50-х на початку 60-х років О.Гончар.</p> <p>Феномен “шестидесятництва” В.Симоненко, Л.Костенко, І.Драч, В.Чорновіл, В.Стус. Українське поетичне кіно. С.Параджанов. “Тіні забутих предків”. Ю.Ілленко. Українська авангардна музика.</p> <p>Л.Грабовський, В.Сильвестров. Художня та мистецька освіта.</p> <p>Роки застою в долі української культури. На переході до нового етапу історичного розвитку нашої країни.</p> <p>Посилення русифікаторських процесів.</p> <p>“Інтернаціоналізм чи русифікація?” І.Дзюби.</p> <p>Перебудова в СРСР і крах комуністичної імперії.</p> <p>Відродження Української держави, його вплив на духовне життя нашого народу. Новий культурний Ренесанс і проблеми розвитку культури.</p> <p>Деідеологізація в культурі і обґрунтування національної ідеї. Відродження пріоритету загальнолюдських цінностей. Пожвавлення релігійного життя.</p>	4	
9.	<p>Тема 9. Культура незалежної України</p> <p>Переосмислення історичної і культурної спадщини України. Освіта та наука в незалежній Україні. Національні програми “Освіта” (Україна ХХІ століття) “Діти України”. Мережа шкільної та вищої освіти. Національна академія наук.</p> <p>Творчість українців за кордоном, її зміст, характер і найвагомші здобутки. Проблеми національного і народного в сучасній культурі.</p> <p>Суперечності нового духовного Ренесансу. Повернення з небуття творів В.Вінниченка, М.Куліша, М.Хвильового, М.Зерова, М.Олеся, Є.Малююка,</p>	2	

Г.Косинки. Є.Плужника та ін. Пошуки в літературі, театрі, кіно, образотворчому мистецтві. Сучасні культурні діячі Донеччини. Духовна культура і екологія. Масові засоби комунікації в системі української культури. Перспективи української національної культури. Релігійна ситуація в незалежній Україні. Українська православна церква Московського патріархату (УПЦ-МП), Українська православна церква - Київського патріархату (УПЦ-КП), Українська автокефальна православна церква (УАПЦ). Українська греко-католицька церква. Іслам та іудаїзм в Україні. Нетрадиційні релігійні організації.		
Усього годин	22	

5.4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти культури. Історія української культури від найдавніших часів до кін. XVIII ст.			
1.	Тема 1. Предмет та методи курсу «Історія української культури». Періодизація розвитку української культури	2	
2.	Тема 3. Культура іранських племен Надчорномор'я та Київської Русі	2	
Змістовий модуль 2. Українська культура у XIX ст. – на початку XXI ст.			
3.	Тема 6. Розвиток української культури у XIX – на початку XX ст.	2	
4.	Тема 7. Національно-культурне відродження в Україні та його знищення (1917-1939 рр.)	2	
Усього годин		8	

5.5. Самостійна робота

№ з/п	Найменування робіт (теми)	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти культури. Історія української культури від найдавніших часів до кін. XVIII ст.				
1	Тема 1. Предмет та методи курсу «Історія української культури».	6		поточний

	<p>Періодизація розвитку української культури. Опрацюйте визначення основних культурологічних категорій за енциклопедичним словником з культурології. Яке місце культурологічного підходу в контексті сучасних трансформаційних процесів у освіті? Які концепції виступають засновками провідних культурологічних парадигм? Яким чином особливості сучасної соціокультурної ситуації вплинули на концепцію постструктуралізму? Ознайомтесь з однією з праць видатних культурологів світу. Визначте її концептуальні засади. Охарактеризуйте провідні ідеї. Ознайомтесь з працею одного з сучасних українських культурологів. Визначте її концептуальні засади. Охарактеризуйте провідні ідеї.</p>			
2	<p>Тема 2. Культура архаїчного суспільства. Стародавня культура протослов'ян та слов'ян. Проаналізуйте приклади ролі фольклорно-міфологічних конструкцій в історико-культурній самоідентифікації українців на прикладі творів українського мистецтва, зокрема на традиціях міфопоетичної школи українського кінематографа (О.Довженко, С.Параджанов, Ю.Ілленко, Ю.Осика). Сформулюйте вашу особисту думку про роль антів у формуванні української національної ідентичності. Як ви розумієте принцип «народності» в культурі та мистецтві? Охарактеризуйте роль та функції поняття «народу» в багатонаціональній країні.</p>	6		ПОТОЧНИЙ

	Висловіть думку стосовно сучасного наповнення поняття «українського народу» та її співвідношення з поняттям «народ України» в контексті формування української національної ідентичності.			
3	Тема 3. Культура іранських племен Надчорномор'я та Київської Русі. Розгляньте Софію Київську як світоглядну ідею і художній шедевр. Виявіть особливості розвитку галицької, волинської та закарпатської архітектурних шкіл. З'ясуйте характерні особливості літературного і видавничого процесу в українських землях за часів феодальної роздрібненості. З'ясуйте роль стольних міст, церкви і княжого двору в розвитку культури. Розкрийте об'єктивні та суб'єктивні причини утворення Галицько-Волинського князівства.	6		поточний
4	Тема 4. Українська культура доби ВКЛ та Речі Посполитої (XIV – перша половина XVII). Відшукайте в українському мистецтві, народній творчості образи, що символізують світове дерево. Відшукайте в українському мистецтві, народній творчості образи, що відображують модель циклічного часу. В чому полягає феномен братств на Україні в XVI–п.п. XVII століть? Виявіть особливості та періодизація Українського ренесансу. В чому проявилось відродження історико-культурних традицій Київської Русі за часів Олельковицького ренесансу?	6		поточний
5	Тема 5. Українська культура козацько-гетьманської доби в контексті європейської історії XVII – XVIII ст. Назвіть українські	6		поточний

	<p>собори, споруджені в стилі бароко. Назвіть найвідоміші церкви , перебудовані в др. пол. XVII – XVIII ст.ст. Назвіть найвідоміші українські монастирі др. пол. XVII – XVIII ст.ст. Назвіть найбільш шанованих запорізькими козаками святих. Назвіть найвідоміших представників Києво-Могилянської академії.</p>			
Змістовий модуль 2. Українська культура у XIX ст. – на початку XXI ст.				
6	<p>Тема 6. Розвиток української культури у XIX – на початку XX ст. Оссолінеум (Львівський інститут Оссолінських). Недільні школи в Наддніпрянській Україні. Усна народна творчість у першій половині XIX ст. Становлення фольклористики як науки. Українське скульптурне мистецтво другої половини XIX – початку XX ст. Створення Наукового товариства ім. Т. Шевченка, його творчий доробок. Товариство «Просвіта» – культурно-історичний аспект.</p>	6		поточний
7	<p>Тема 7. Національно-культурне відродження в Україні та його знищення (1917-1939 рр.). Визначте особливості культури радянського періоду. Соцреалізм. Виявіть основні етапи культури періоду розбудови української незалежної держави. З'ясуйте особливості українських мистецьких регіональних шкіл 20-30-х рр. XX ст. Українське книгодрукування та українська преса. Зародження та розвиток кіномистецтва.</p>	8		поточний
8	<p>Тема 8. Культура України у першій половині 40-х – у другій половині 80-х рр. XX ст. Кіномистецтво в роки Другої</p>	8		поточний

	світової війни та післявоєнної відбудови. Архітектура і живопис у роки післявоєнної відбудови. Українське музичне мистецтво у 60-ті – 80-ті рр. ХХ ст. «Шістдесятники» в українській літературі.			
9	Тема 9. Культура незалежної України Основні напрямки відродження сучасної української культури. Наукова, мистецька, освітня, педагогічна еліта України. Сучасна українська література. Фізична культура, спорт на сучасному етапі.	8		поточний
Усього годин		60		Залік

6. Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда.
- Наочні: ілюстрація, демонстрація, презентація.

За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, репродуктивно-варіативні, пошукові, творчі, проблемно-пошукові, інтегративні.

За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з ілюстративним матеріалом.

2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).
- Добір додаткового теоретичного та ілюстративного матеріалу.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи діагностики:

методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

методи письмового контролю: модульне письмове тестування;

підсумкове письмове тестування; реферативно-дослідницька курсова робота.

Методи творчо-пошукового контролю: творчо-пошукове тестування; аналіз варіативності пошукових ескізів; аналіз образно-емоційної складової проектної графіки.

методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Умовний приклад

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Усна доповідь, доповнення, есе (робота в аудиторії)	5 x 4 бали = 20 балів	
Перевірка виконання практичних завдань	5 x 4 бали = 20 балів	
Конспектування наукових і навчальних джерел	5 балів	
Контрольна робота	2 x 10 балів = 20 балів	
Презентація та захист індивідуальних (дослідницько-аналітичних) робіт	15 балів	
Представлення результатів науково-дослідних робіт на студентських конкурсах, конференціях, олімпіадах тощо	бонусні бали (до 20 балів)	
Всього	100	

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання есе (з максимальною кількістю балів за відмінне виконання – 4 бали):

- дотримання технічних вимог до оформлення – 0,5 бали;
- дотримання структури есе (вступ, основна частина з аргументацією та авторські висновки) – 0,5 бали;
- розкриття теми, креатив, авторський погляд, творчий підхід – 1 бал;
- аргументованість викладу матеріалу (використання думки експертів, використання реальних кейсів, статистичних матеріалів тощо - з посиланням на джерело) – 2 бали.

Конспектування наукових і навчальних джерел (5 бали)

- наявність паспортних даних книги, статті (бібліографічного опису), а також назв параграфів, номерів сторінок (за наявності) – 1 бал;
- наявність самостійно сформульованих проблем і дискусійних питань, що присутні в конспектованій роботі – 1 бал;
- наявність авторських прикладів, доказів і пояснень певних проблем у вигляді цитат або стислого переказу – 2 бали;
- наявність власної думки стосовно аналізованої у конспекті проблеми – 1 бал.

Презентація (15 балів)

Критерії оцінювання презентації	0-8 балів	11-13 бали	14-15 балів
Відповідність матеріалу тематиці проекту	Містить близький за тематикою матеріал але не несе важливої інформативної функції	Загалом відповідає тематиці проекту і є досить інформативним	Точно відповідає тематиці, містить дуже важливу інформацію
Структурованість інформації	Важко вловити структуру подання інформації	Прослідковується певна структура в розміщенні інформації	Має чітку, логічно вибудовану структуру
Використання графіків, таблиць, діаграм	Графіки, таблиці і діаграми відсутні	Графіки, таблиці і діаграми представлені в роботі, але суттєво не доповнюють змісту	Графіки, таблиці і діаграми відповідають змісту та розкривають його сутність
Наявність посилань на використані інформаційні джерела	Немає посилань на використані джерела	Не повністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені	Оформлення посилань на інформаційні джерела цілком правильні, вичерпні
«Читаємість» тексту, наочність.	Естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення)	Естетичний вигляд дещо псує недостатньо чітка структура розміщення інформації, не зовсім доречна графіка оформлення	Чітка побудова сторінок. Розмір тексту легко сприймається
Відповідність дизайну змісту роботи, єдність стилю в оформленні різних частин презентації	Дизайн зовсім не відповідає тематиці проекту, а інколи навіть іде всупереч загальному змісту	Дизайн не суперечить загальному змісту проекту	Гармонійне поєднання дизайнерських знахідок з ідеєю проекту

Уміння і навички використовувати комп'ютерні технології (Використання спецефектів, анімацій, звуків, графіки)	Низький (початковий) рівень використання різноманітних можливостей комп'ютерних технологій	Робота дає висновок про середній рівень умінь і навичок використання комп'ютерних технологій учнями	Робота є прикладом високого рівня володіння комп'ютерними технологіями.
---	--	---	---

8.1. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного контролю змістових модулів	Максимальні бали за виконані завдання
<i>Змістовий модуль 1</i>	
Тема 1. Предмет та методи курсу «Історія української культури». Періодизація розвитку української культури	12
Тема 2. Культура архаїчного суспільства. Стародавня культура східних слов'ян	12
Тема 3. Культура Київської Русі	12
Тема 4. Українська культура литовсько-польської доби (XIV ст.– перша половина XVII ст.)	9
Тема 5. Українська культура козацько-гетьманської доби в контексті європейської історії XVII ст. – XVIII ст.	9
<i>Змістовий модуль 2</i>	
Тема 6. Розвиток української культури у XIX ст. – на початку XX ст.	12
Тема 7. Національно-культурне відродження в Україні та його занепад (1917-1939 рр.)	12
Тема 8. Культура України у першій половині 40-х – у другій половині 80-х рр. XX ст.	15
Тема 9. Культура незалежної України	7
Разом за дисципліну	100

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка а ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9 Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Історія української культури» для здобувачів вищої освіти за першим освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр») за спеціальністю 022 «Дизайн», спеціалізація «Графічний дизайн». КДАДПМД ім. М. Бойчука. 2023. 17 с.
2. Слайди, презентації
3. Проектор.
4. Демонстраційний дидактичний матеріал

10 Рекомендовані джерела інформації

10.1 Основна література

1. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура: курс лекцій. – К. : ЦУЛ, 2002. – 508 с.
2. Історія української та зарубіжної культури: навч. посібник / [Б.І. Білик, Ю.А. Горбань, Я.С. Калакура та ін.]. – К. : Вища школа: Т-во «Знання», КОО, 1999. – 326с.
3. Історія української та зарубіжної культури ХХ ст. / за ред. Меднікової Г.С. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2002. – 214 с.
4. Українська та зарубіжна культура: навч. посібник / за ред. М.М. Заковича. – К. : Знання, 2001. – 550 с.
5. Шевнюк О.Л. Культурологія: навч. посібник / О.Л. Шевнюк. – К. : Знання-Прес, 2004. – 353 с.
6. Художня культура України: навч. посібник / [Л.М. Масол, С.А. Ничкало, Г.І. Веселовська та ін.]. – К. :Вища школа, 2006. – 239 с.
7. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. / М.М.Закович, І.А.Зязюн, О.М. Семашко та ін.; За ред. М.М.Заковича. – К.:Т-во «Знання», КОО, 2000. – 622 с.

10.2 Допоміжна література

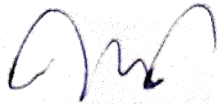
1. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник для студ. ВНЗ гуманітарних спеціальностей /За ред. А. В. Яртися. – Львів: Світ, 1994. – 496с.
2. Культура українського народу: навч. посібник/ В.М.Русанівський, Г.Д.Верес, М.В.Гончаренко та ін. – К.: Либідь, 1994. – 272 с.
3. Українська культура: Лекції / За ред. Дм. Антоновича. – К.: Либідь, 1993. – 592с.:іл.

10.3 Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>. – Назва з екрану
2. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nplu.kiev.ua>. – Назва з екрану.
3. Український інститут інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uipv.org> – Назва з екрана

Додаток Б

Л И С Т
узгодження робочої навчальної програми
з дисципліни «Історія української культури»,
(назва навчальної дисципліни)
складеної відповідно до освітньо-професійної програми підготовки
бакалаврів за напрямом/спеціальністю 022 «Дизайн».
Розробленої

	Прізвище, ім'я, по батькові завідувача	Підпис	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна – Соціогуманітарних дисциплін	Горобчук Б.Д.		31.08.2023 №1
Випускова кафедра – Художньої кераміки, дерева, скульптури і металу	Хижинський В.В.		31.08.2023 №1
Випускова кафедра – Мистецтва текстилю, вишивки і костюма	Андріяшко В.Д.		31.08.2023 №1
Випускова кафедра – Монументального і станкового живопису	Гуменюк Ф.М.		31.08.2023 №1

Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

*Наприклад, внесено зміни до переліку основної літератури
Наприклад, змінено кількість годин на практичні заняття*

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Примітки
1	Внесено зміни до переліку основної літератури		
2	Змінено кількість годин на практичні заняття		